

Vaughan Gething AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau
Cymdeithasol
Cabinet Secretary for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA-P/VG/4291/18

Nick Ramsay AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

12 Rhagfyr 2018

Annwyl Mr Ramsay,

ADRODDIAD Y PWYLLGOR CYFRIFON CYHOEDDUS AR SYSTEMAU GWYBODEG YN GIG CYMRU - YMATEB I'R ADRODDIAD

Mae'n bleser gennyf amgáu copi o ymateb Gweinidogion Cymru i'r adroddiad uchod a fydd yn cael ei osod gerbron y Swyddfa Gyflwyno.

Bydd y Pwyllgor yn dymuno cydnabod ein bod wedi lansio Cymru Iachach, sydd wedi rhoi mwy o bwyslais ar dechnoleg ddigidol ar gyfer y dyfodol, cyn adroddiad y Pwyllgor. Drwy Cymru Iachach, rwyf wedi ymrwmo i hybu'r rôl y bydd technoleg ddigidol yn ei chwarae wrth sicrhau gwasanaethau o ansawdd uchel i gleifion a phoblogaeth Cymru, ac rwyf eisoes wedi ymrwmo mwy o gyllid yn y maes hwn. Bydd yr adolygiad ar lywodraethiant systemau gwybodeg yr wyf fi wedi'i gomisiynu yn cael ei adrodd yn y flwyddyn newydd, a bydd yn edrych ar reoli systemau gwybodeg ac arweinyddiaeth ddigidol yng nghyd-destun tîm ehangach y GIG yng Nghymru, gan gynnwys ymddiriedolaethau a byrddau iechyd.

Yn gywir,

Vaughan Gething AC/AM

Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Cabinet Secretary for Health and Social Services

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Vaughan.Gething@llyw.cymru
Correspondence.Vaughan.Gething@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Ymateb i Adroddiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru i Adroddiad Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus Cymru ar Systemau Gwybodeg GIG Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod canfyddiadau'r adroddiad ac yn cynnig yr ymatebion canlynol i'r pum argymhelliad a geir ynddo.

Argymhelliad 1 – Rydym yn argymhell bod y Pwyllgor yn derbyn diweddariadau chwe misol gan Lywodraeth Cymru ar gynnydd wrth weithredu'r argymhellion digidol yn yr Adolygiad Seneddol ac adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol er mwyn ein galluogi i ailystyried y materion hyn yn ddiweddarach.

Derbyn – Rydym yn cydnabod pryderon y Pwyllgor a chymerwyd camau gweithredu i gyflymu'r ddarpariaeth; roedd y mwyafrif ar waith cyn adroddiad terfynol y Pwyllgor. Mae'r Pwyllgor yn cydnabod bod Swyddfa Archwilio Cymru wedi dechrau casglu tystiolaeth ar gyfer yr Adolygiad tua 2 flynedd yn ôl, ac ers hynny, gwnaed nifer o welliannau i'n prosesau llywodraethu system gyfan ar ran y rhaglenni gwybodeg a newid digidol.

Ad-drefnwyd y Bwrdd Rheoli Gwybodeg Cenedlaethol er mwyn canolbwyntio ar ddulliau cydweithio'r Byrddau Iechyd a Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru er mwyn gwella'r ffordd y cyflawnwyd *Iechyd a Gofal Gwybodus: strategaeth ddigidol ar gyfer Iechyd a gofal* y cytunwyd arni, ac adlewyrchwyd hyn yn y dystiolaeth a ddarparwyd i'r Pwyllgor. Yn ogystal, bydd y Pwyllgor yn ymwybodol o'r ymrwymiad i gynyddu'r buddsoddiad, a'r ffocws ar wasanaethau digidol a gwybodeg a geir yn y cynllun *Cymru Iachach* a gyhoeddwyd yn gynharach eleni fel cynllun hirdymor iechyd a gofal cymdeithasol ar y cyd i Gymru. Roedd hyn mewn ymateb i sylwebaeth fanwl yn yr Adolygiad Seneddol ynglŷn â chyfleoedd a chynnydd o ran gwasanaethau digidol a chafodd ei lywio drwy ymgysylltu â'r holl ddefnyddwyr gwasanaethau a'r darparwyr.

Disgwyliaf y bydd adroddiadau rheolaidd yn rhoi cyfle i'r Pwyllgor i weld cynnydd mewn perthynas ag argymhellion yr Adolygiad Seneddol ac adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol. Yn ogystal â Llywodraeth Cymru yn cynyddu'r buddsoddiad sydd ar gael, o fewn chwech mis bydd y Cynllun Gwybodeg Cenedlaethol tair blynedd wedi'i sefydlu, a bydd adolygiadau o'r saernïaeth ddigidol a threfniadau llywodraethu gwybodeg yn GIG Cymru wedi'u cwblhau.

Argymhelliad 2 – Roedd y Pwyllgor hefyd yn pryderu'n fawr am y dystiolaeth a glywsom ar fethiannau systemau, seilwaith a chydnerthedd. O ystyried tystiolaeth ddiweddar o fethiannau pellach ers i ni dderbyn tystiolaeth, hoffem gael sicrwydd pellach gan Lywodraeth Cymru bod y systemau yn gadarn. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyflwyno amserlen eglur ar gyfer sefydlogi seilwaith digidol GIG Cymru.

Derbyn – Fel y disgwyliid, gallaf eich sicrhau bod y systemau hollbwysig yn cael eu profi'n gyson fel mater o drefn i sicrhau eu bod yn addas at y diben. Darperir gwasanaethau canolfannau data yng Nghymru mewn amgylchedd o ansawdd sy'n derbyn achrediad annibynnol i sicrhau bod y safonau'n diwallu anghenion ISO. Cynhaliwyd yr achrediad diwethaf ym mis Medi 2018 ac mae'r holl achrediadau ISO wedi'u diweddarau.

Bydd y Pwyllgor yn awyddus i wybod bod Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru yn rhoi mwy o ffocws ar gynnal a chadw fel mater o drefn (e.e. uwchraddio cadarnwedd) a chynnal gweithgareddau uwchraddio y tu allan i oriau gwaith craidd. Yn ystod y pum mlynedd diwethaf, darparodd Llywodraeth Cymru £9.3 miliwn o gyllid ychwanegol i ariannu amnewidiadau hanfodol. Mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru yn datblygu achos busnes i sicrhau cyllid ychwanegol i leihau'r tebygolrwydd o fwy o amser segur. Rydym hefyd yn disgwyl i bob Bwrdd Iechyd ac Ymddiriedolaeth roi cynlluniau parhad busnes priodol ar waith, gan gynnwys defnyddio'r Egwyddorion Rhyngweithredu Cydwasaethau Brys i reoli achosion digwyddiadau mawr yn ymwneud â TGCh neu seiberddiogelwch.

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i flaenoriaethu darparu cyllid tuag at systemau hanfodol, ac adlewyrchir hyn yng Nghynllun Gwybodeg Cenedlaethol Cymru Gyfan dros dair blynedd a fydd yn mynd gerbron y Bwrdd Rheoli Gwybodeg Cenedlaethol ym mis Rhagfyr. Bydd hwn yn cael ei lywio ymhellach gan allbwn o'r adolygiad saerïol a fydd yn cychwyn yn gynnar yn y Flwyddyn Newydd. Disgwyliwn i Gynllun Tymor Canolig Integredig pob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth Iechyd adlewyrchu'r agenda hon y cytunwyd arni'n genedlaethol.

Argymhelliad 3 – Yn y trafodaethau ar y defnydd o gyfrifiadura Cwmwl ac effaith methiannau diweddar, roedd yn peri pryder mawr iawn, pan ymddengys bod gan lawer o systemau defnyddwyr berfformiad ac amser gweithredol cadarn, bod GIG Cymru yn cael trafferth yn rhedeg ei ganolfannau data ei hun gydag 21 o fethiannau yn ystod 6 mis cyntaf 2018 - un methiant bob 9 diwrnod. Mae'r Pwyllgor yn argymhell adolygiad o'r gallu uwch arweinyddiaeth o ran set sgiliau a llywodraethu yng Ngwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a Thîm Digidol ehangach y GIG.

Derbyn – Mae'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen "Defnydd o'r Cwmwl" wedi datblygu canllawiau ar gyfer y defnydd o'r gwasanaethau Cwmwl yn GIG Cymru. Mae'r canllawiau'n annog y defnydd o'r gwasanaethau cwmwl ochr yn ochr â meddalwedd traddodiadol a modelau defnyddio seilwaith o fewn y broses achos busnes ac ym mis Ebrill 2018, cymeradwyodd y Bwrdd Rheoli Gwybodeg Cenedlaethol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o Lywodraeth Cymru, Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a phob

bwrdd iechyd ac ymddiriedolaeth yng Nghymru, i'r ddogfen canllawiau gael ei chyhoeddi.

Mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru wedi gweithio ar fabwysiadu gwasanaethau cwmwl newydd ers nifer o flynyddoedd, ac ar hyn o bryd mae'n cefnogi mwy na 10,000 o ddefnyddwyr, gan ddefnyddio gwasanaethau cwmwl Microsoft Office 365 ar gyfer e-byst, storio ffeiliau, Skype a gwasanaethau eraill. Yn ogystal, mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru yn cefnogi'r Byrddau Iechyd sy'n gweithio ar ddefnyddio PowerBI (Gwasanaethau Deallusrwydd Busnes) gan ddefnyddio'r Cwmwl. Mae un o gyflenwyr systemau Meddygon Teulu GIG Cymru yn defnyddio 'UKCloud' i letya'r systemau ar gyfer ei bractisau Meddygon Teulu.

Yn ogystal â hyn, cydweithiodd Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru â Microsoft a sefydliadau GIG Cymru dros y 18 mis diwethaf i roi'r systemau sylfaenol ar waith sy'n caniatáu i sefydliadau GIG Cymru ddefnyddio gwasanaethau cwmwl Microsoft Azure.

Rydym wedi ymrwmo i gynyddu'n sylweddol y buddsoddiad mewn seilwaith digidol, technolegau a chapasati'r gweithlu, gyda chefnogaeth arweinyddiaeth ddigidol genedlaethol a threfniadau cyflenwi, yn unol â'r addewid yn y cynllun *Cymru Iachach*.

Bydd y Pwyllgor hefyd yn ymwybodol o ymrwymiad *Cymru Iachach* i adolygu swyddogaethau cenedlaethol sy'n cael eu lletya, sy'n cynnwys Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru, gyda'r nod o gydgrynhoi'r gweithgareddau cenedlaethol ac egluro trefniadau llywodraethu ac atebolrwydd. Trafodwyd hyn yn y dystiolaeth i'r Pwyllgor.

Mae'r anghenion llywodraethu ar draws y system gyfan yn nodwedd o'r adolygiad i lywodraethu gwybodeg a fydd yn adrodd i Lywodraeth Cymru ym mis Ionawr. Mae'r adolygiad, a gychwynwyd yn gynharach eleni, wedi cyfweld ag oddeutu cant o bobl sy'n gysylltiedig ag arweinyddiaeth ddigidol a rheoli gwybodeg, gan gynnwys clinigwyr, ar draws y GIG gyda'r bwriad o baratoi adroddiad yn gynnar yn y Flwyddyn Newydd. Roedd y cam gweithredu hwn eisoes ar waith cyn derbyn argymhellion y Pwyllgor, a grëwyd gan yr Adolygiad Seneddol. Mae'n bwysig nodi mai adolygiad system gyfan fydd hwn ac ni fydd yn gyfyngedig i adolygiad o alluogrwydd a chapasiti Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru.

Argymhelliad 4 – Mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru wedi'i or-ymestyn ar hyn o bryd, ac mae gwella yn golygu llawer mwy na thywallt mwy o arian i mewn i'r sefydliad presennol, sy'n annhebygol o gyflawni canlyniadau sylweddol gwahanol. Rydym yn argymhell y dylai unrhyw gyllid ychwanegol a ddyrennir i Wasanaeth Gwybodeg GIG Cymru fod yn gysylltiedig ag ad-drefnu i gyflawni'r gwelliannau sy'n ofynnol.

Derbyn – Rydym bob amser wedi cydnabod y cymhlethdodau a'r heriau sy'n gysylltiedig â chyflawni ein gweledigaeth o gofnod electronig unigol, ac eisoes wedi derbyn argymhelliad Swyddfa Archwilio Cymru yn gynharach eleni i gomisiynu adolygiad o'n dull i adeiladu saerniaeth ddigidol i gefnogi hyn. Mae'r gwaith hwn yn mynd rhagddo a bydd yn sicrhau bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i'r datblygiadau yn y farchnad bresennol yn ogystal â darparu trosolwg o'r sail resymegol dros systemau lleol o'u cymharu â rhai cenedlaethol. Bydd hyn yn adeiladu ar y penderfyniadau a

wnaed y llynedd, gan gynnwys y cytundeb i wneud systemau storfa digidol cenedlaethol yn orfodol, sefydlu Bwrdd Safonau Technegol Cymru a datblygu cynlluniau ar gyfer “Adnodd Data Cenedlaethol” a fydd yn ein galluogi i wneud newidiadau sylweddol o ran sut rydym yn cipio, rheoli a defnyddio'r data sydd gennym ar draws ein systemau iechyd a gofal.

Bydd y camau gweithredu hyn, yn ogystal â'r adolygiad llywodraethu a sefydlu Gweithrediad y GIG, fel nodwyd yn y cynllun *Cymru Iachach*, yn dylanwadu ar ffurf a strwythur gwybodeg GIG Cymru yn y dyfodol, ac yn ein helpu i ymateb yn eglur i bryderon y Pwyllgor. Bydd y cynnydd yn y buddsoddiad digidol a ymrwymwyd iddo yn y cynllun *Cymru Iachach* yn cael ei lywio gan y Cynllun Gwybodeg Cenedlaethol dros dair blynedd.

Hyderaf y bydd y Pwyllgor yn cydnabod yr angen i barhau i fuddsoddi yng Ngwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru o ran y cymorth a'r datblygiadau hollbwysig i fusnes, a ddarperir yn genedlaethol, y mae'n gyfrifol amdanynt, tra bod y camau gweithredu hyn yn mynd rhagddynt.

Bydd y Pwyllgor hefyd yn awyddus i nodi fod y mentrau yn ymwneud â Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru wedi arwain at fanteision o ran cost, yn ogystal â manteision gweithredol. Er enghraifft: arweiniodd y negodiadau rhwng Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru a Microsoft dair blynedd yn ôl at arbedion o 40% ar gostau trwyddedu Cytundeb Menter; arbedwyd £15 miliwn drwy gaffael y System Archifo Lluniau a Chyfathrebu (PACS) – yn erbyn y costau contract presennol ar lefel Bwrdd Iechyd; mae caffael gwasanaethau a systemau Meddygon Teulu yn arbed £1 filiwn y flwyddyn ar gostau cytundeb craidd; a rhagwelir y bydd adleoli gwasanaeth argraffu a reolir ar draws y practisau Meddygon Teulu i gyd yn golygu arbedion o tua £4 miliwn dros saith mlynedd. Rwy'n fodlon rhannu rhagor o fanylion am werth am arian mewn perthynas â gweithrediadau TGCh Cenedlaethol.

Mae'n bwysig cydnabod bod cyfrifoldeb ar bob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth Iechyd i weithio ochr yn ochr â Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru o ran datblygu a darparu systemau cenedlaethol sy'n cyd-fynd a'u cynlluniau buddsoddi lleol i gyflawni'r weledigaeth genedlaethol y cytunwyd arni am gofnod claf electronig integredig.

Argymhelliad 5 – Rydym yn argymhell bod Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru yn ceisio cynyddu ei waith gyda chyrrff cyhoeddus eraill, gan gynnwys y rhai o Lywodraeth y DU. Gallai'r dull hwn weithio ar nifer o lefelau, o rannu arferion recriwtio da i greu Gwasanaeth Digidol Llywodraeth a allai weithio ar draws asiantaethau lluosog.

Derbyn – Rydym yn cydnabod bod rhannu arferion da yn hanfodol wrth i'r GIG yng Nghymru barhau i ddarparu gwasanaethau o ansawdd uchel. Mae hyn yn bwysig wrth fynd i'r afael â'r heriau sy'n gysylltiedig ag recriwtio'r staff gorau yn y gofod digidol ac mae cyfleoedd i rannu, dysgu ac addasu.

Mae Gwasanaeth Gwybodeg GIG Cymru yn gweithio mwy ac yn rhannu mwy o wybodaeth gyda chyrff cyhoeddus eraill yng Nghymru a'r tu allan i Gymru, er enghraifft Awdurdodau Lleol, yn arbennig wrth roi'r System Wybodaeth Gofal Cymunedol Cymru (WCCIS) ar waith, a chyda'r Ganolfan Seiberddiogelwch Genedlaethol ar lefel y DU.

Yn ogystal, rydym wedi dweud wrth y Pwyllgor am ymgysylltiad Llywodraeth Cymru ag NHS Digital, yr Adran Iechyd, Llywodraeth yr Alban a Gogledd Iwerddon. Byddwn yn hwyluso ac yn annog mwy o ymgysylltu, gan adeiladu ar y cytundebau sydd eisoes yn bodoli ac enghreifftiau o arloesi. Bydd hyn yn cynnwys ymgysylltu ag Ecosystem Iechyd Digidol Cymru, yr endid sydd â llawer o randdeiliaid, gan gynnwys iechyd, academia a diwydiant, a sefydlwyd yn sgil *Iechyd a Gofal Gwybodus*. Mae cymuned gwybodeg glinigol GIG hefyd yn cael ei chynrychioli'n uniongyrchol ar Banel Trawsnewid Digidol Llywodraeth Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio ar draws amryfal asiantaethau drwy weithio'n agos â Swyddfa'r Prif Swyddog Digidol i rannu'r gwersi a ddysgwyd ar draws y sector cyhoeddus ehangach yng Nghymru.

Fel y nodir uchod, mae Bwrdd Safonau Technegol Cymru'r GIG wedi derbyn Egwyddorion Dylunio Gwasanaeth Digidol y Llywodraeth a Safonau Gwasanaeth Digidol Llywodraeth Cymru i sicrhau dull cyson o ddatblygu gwasanaethau newydd.